Nelaimes gadījumu darbā izmeklēšanas aktualitātes

Metodiskās vadības un kompetenču pilnveides nodaļa · Juridiskā nodaļa

2026. GADA 11. JŪNIJS

Nelaimes gadījumi darbā: 2025.gada "bilde"

 KOPĀ: **2404**

(↑ pieaugums par 88 gadījumiem 4%)

2024. gadā - 2316

 SMAGI: **224**

(↓ samazinājums par 26 gadījumiem jeb 11%)

2024. gadā - 250

 LETĀLI: **21**

(↓ samazinājums par **−4** gadījumiem, jeb 16%)

2024. gadā - 25

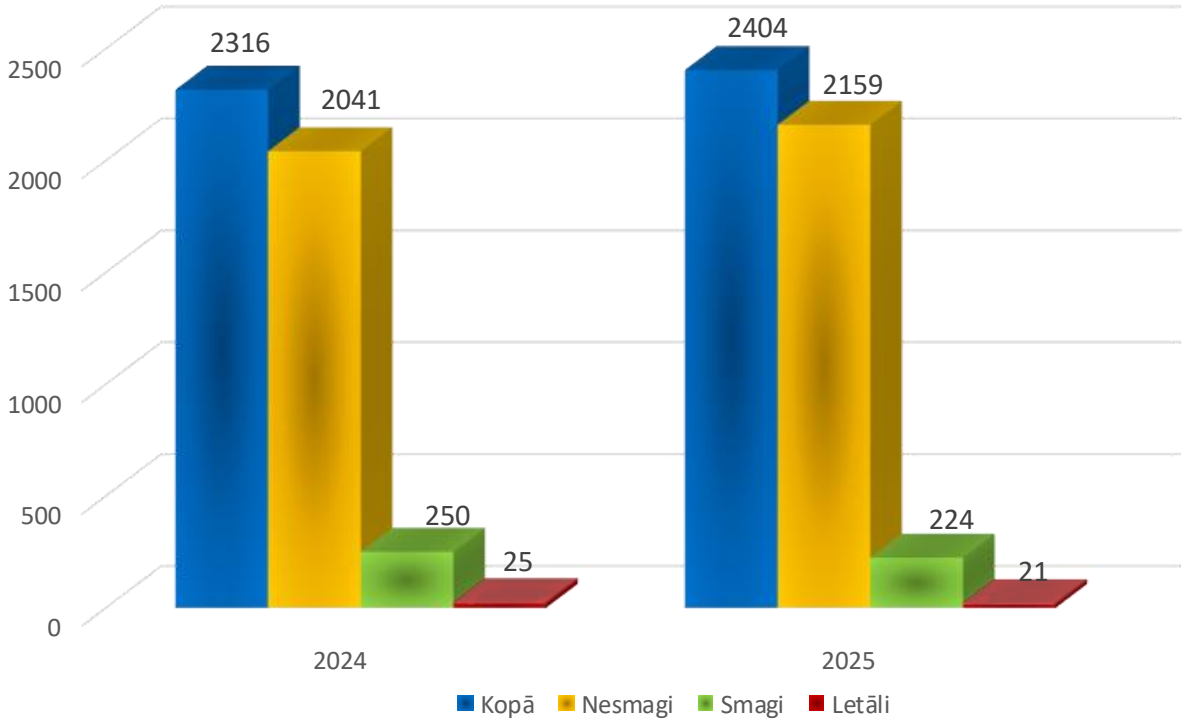
 "DABĪGĀS NĀVES": **30**

(↓ samazinājums par **- 3** gadījumiem jeb 9%)

2024.gadā - 33

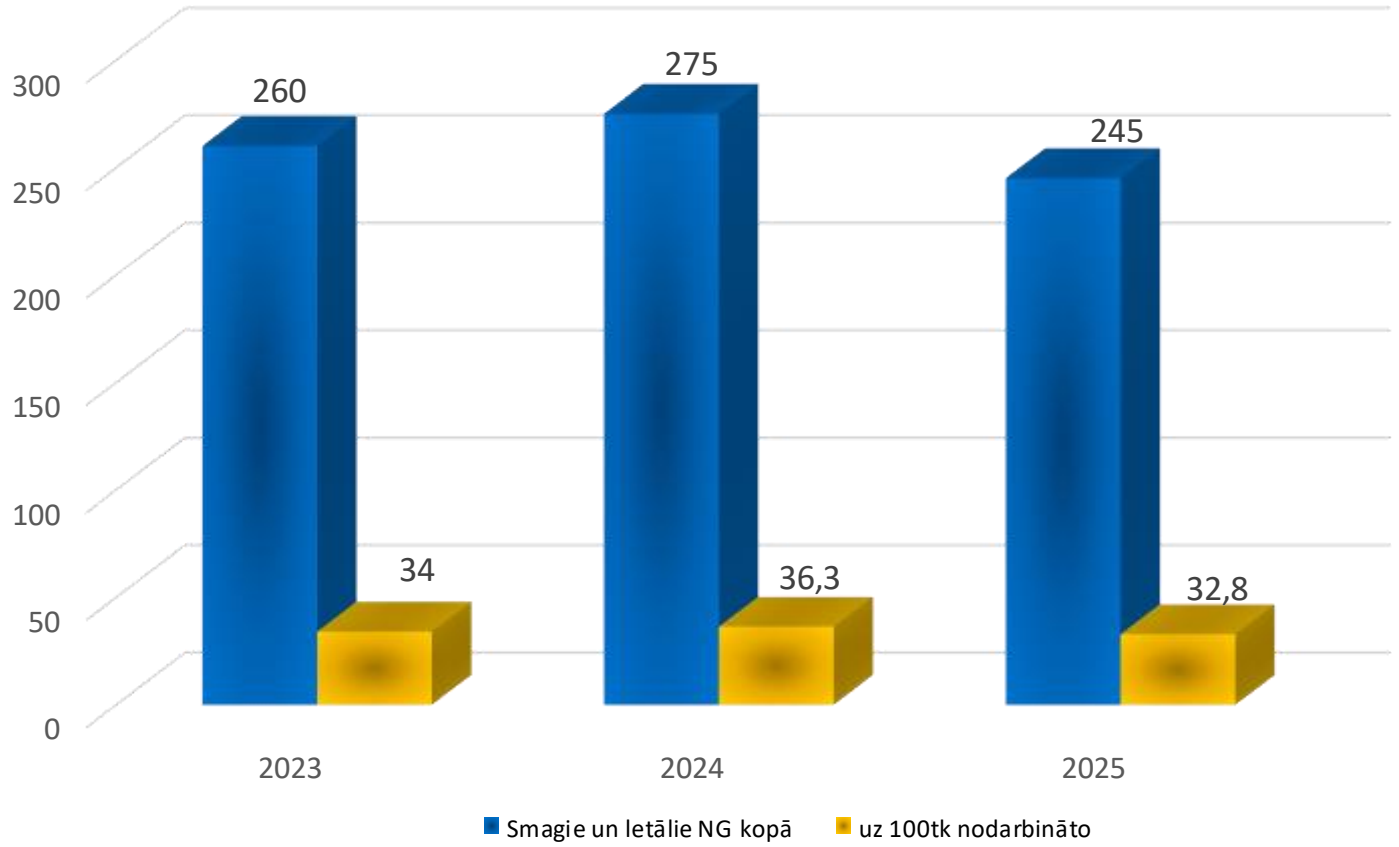
Valsts darba inspekcija

Kopējā nelaimes gadījumu darbā statistika 2025. gadā pret 2024. gadu

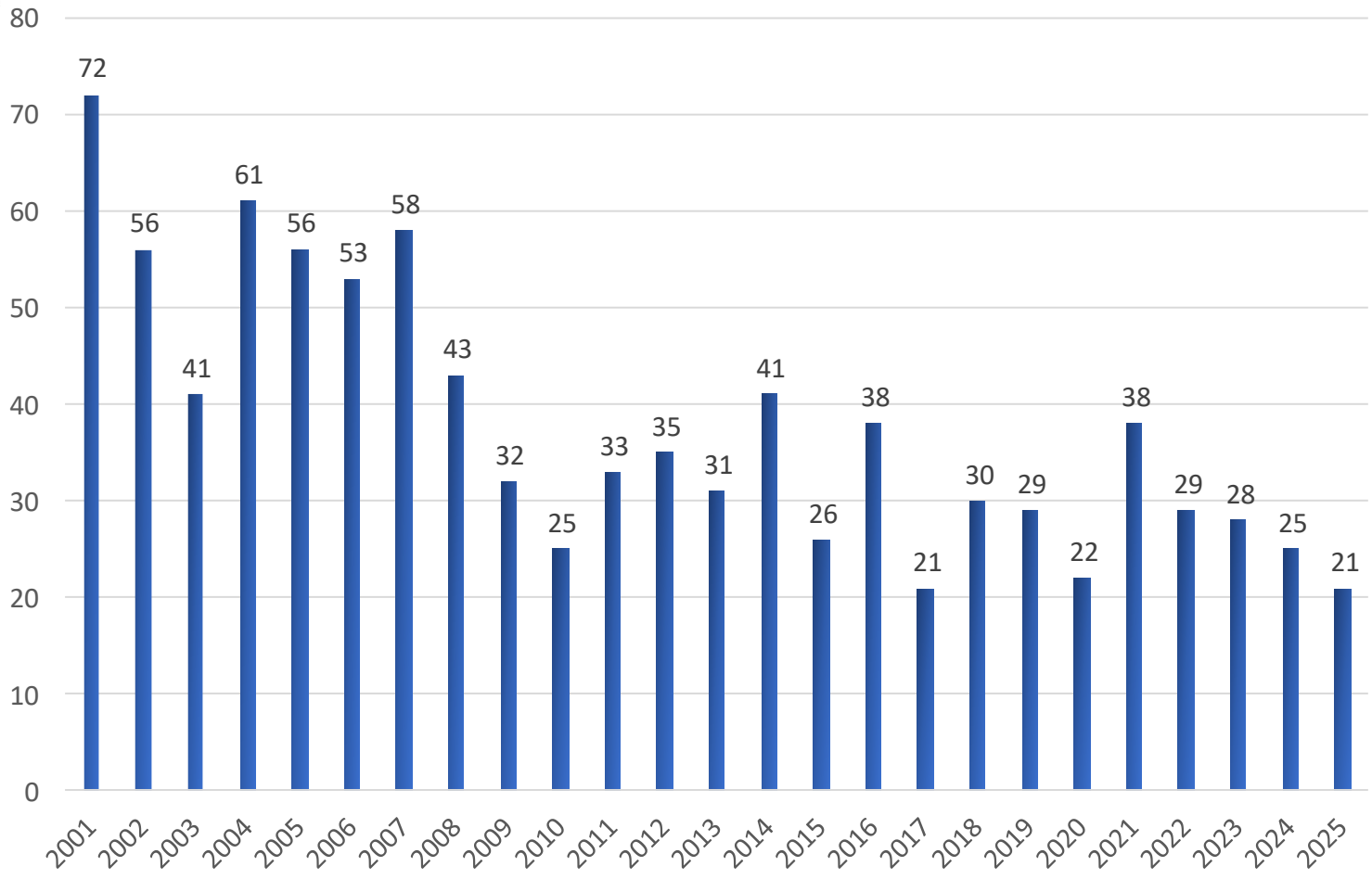
Valsts darba inspekcija

Smago un letālo nelaimes gadījumu darbā kopējā tendence 2025. gadā pret 2024. gadu un attiecībā uz 100 000 nodarbināto

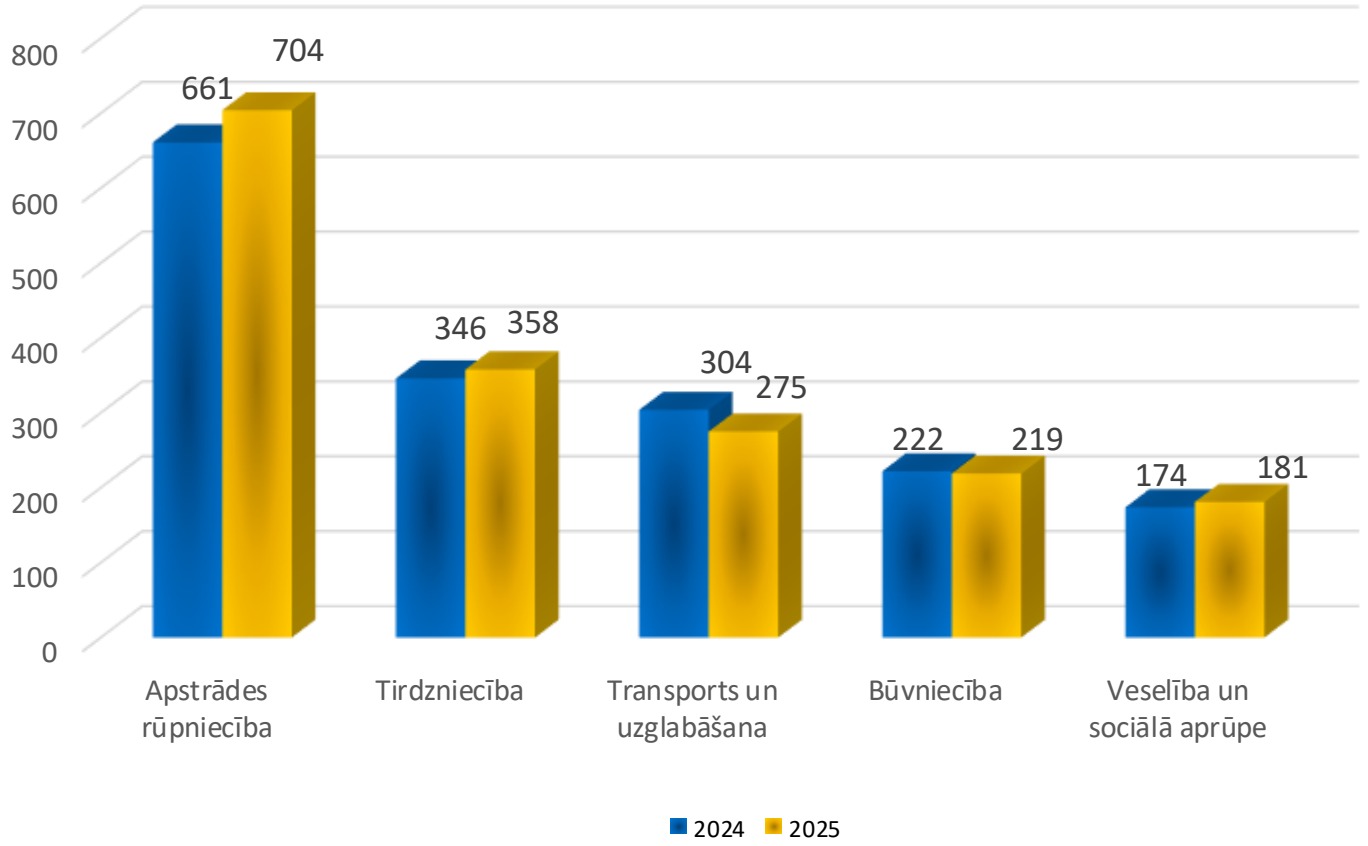
Valsts darba inspekcija

Nelaimes gadījumos darbā <u>BOJĀ GĀJUŠO</u> skaita dinamika (2001.-2025.)

Valsts darba inspekcija

Nelaimes gadījumu darbā TOP 5 nozares 2025. gadā pret 2024. gadu

Nelaimes gadījumu darbā — "TOP 5" nozares 2025.gadā

Apstrādes rūpniecība

704 NG (29% no kopējā skaita)
Smagi: **39** | Letāli: **0**

Tirdzniecība

358 NG (15% no kopējā skaita)
Smagi: **28** | Letāli: 0

Transports un uzglabāšana

275 NG (11% no kopējā skaita)
Smagi: **40** | Letāli: **7**

Būvniecība

219 NG (9% no kopējā skaita)
Smagi: **31** | Letāli: **8**

Veselība un sociālā aprūpe

181 NG (8% no kopējā skaita)
Smagi: **16** | Letāli: 0

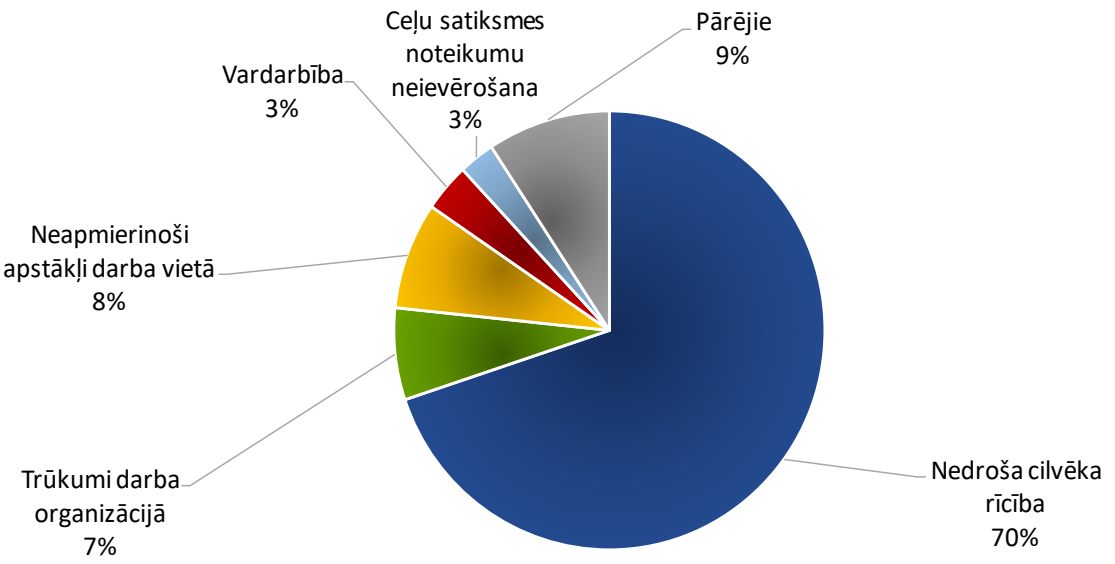
TOP 5 nozares — smago un letālo NG salīdzinājums 2024. vs 2025.

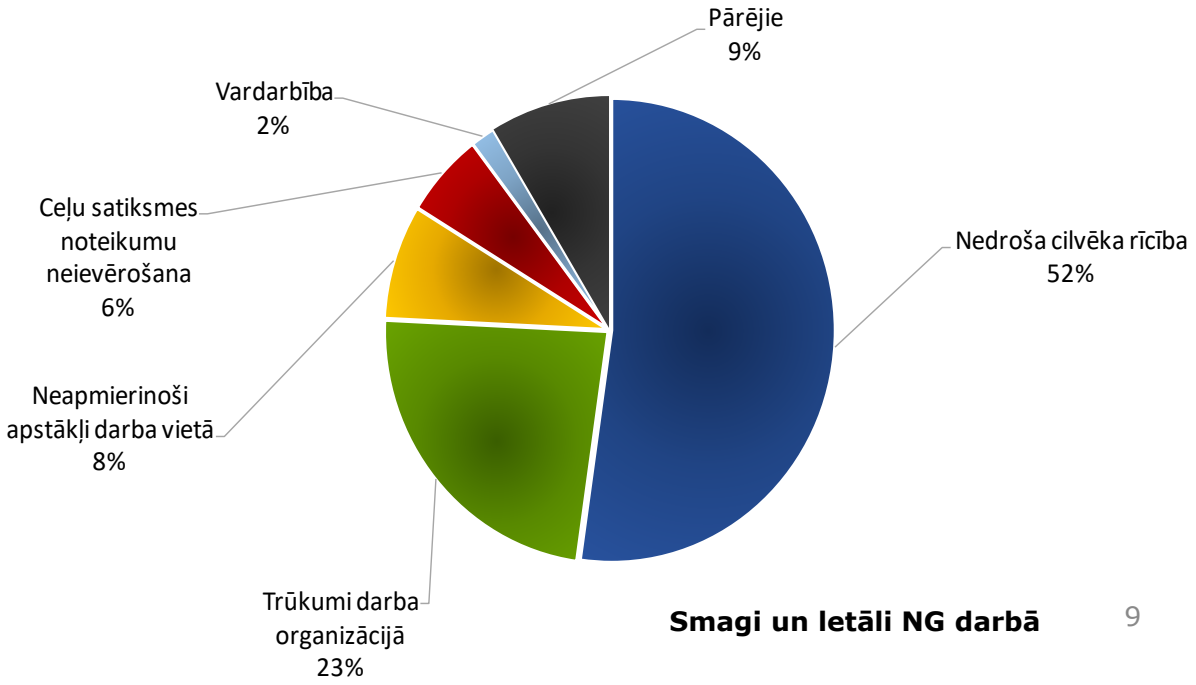
Datu salīdzinājums pa gadiem atklāj tendences nozarēs, kurās nelaimes gadījumu risks ir augstākais, un ļauj mērķtiecīgi plānot uzraudzības un profilakses pasākumus.

Nozare	Smagi 2024	Letāli 2024	Smagi 2025	Letāli 2025
Apstrādes rūpniecība	51	3	3939	0
Tirdzniecība	25	2	28	0
Transports un uzglabāšana	33	7	40	7
Būvniecība	40	4	31	**8**
Veselība un sociālā aprūpe	9	0	16	0
Pārējās nozares	92	9	70	6

Nelaimes gadījumu cēloņi (2025.gads)

Valsts darba inspekcija

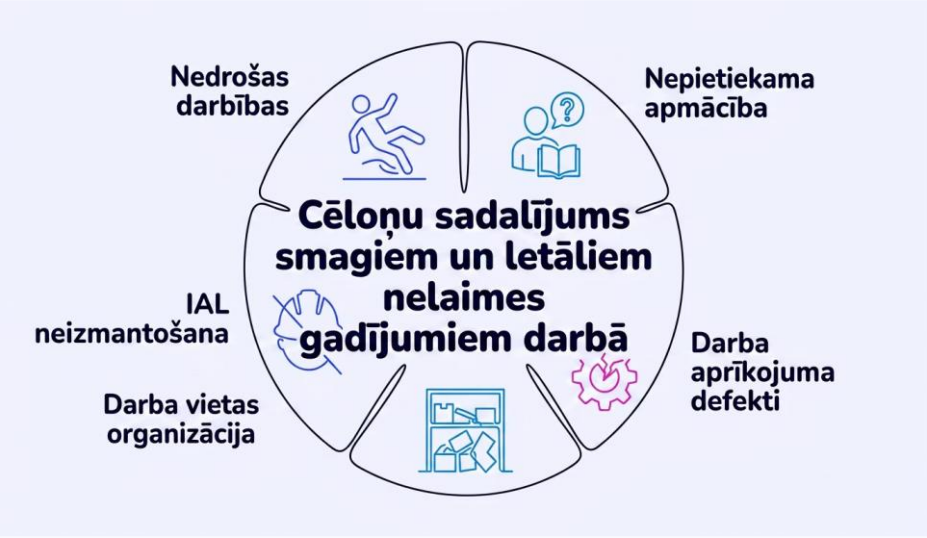

Nelaimes gadījumu cēloņi 2025. gadā

NG, kuri nebija smagi vai letāli

Vairāk nekā **75 % nelaimes gadījumu** notiek nedrošas cilvēku rīcības un darba organizācijas trūkumu dēļ. Šie ir gadījumi, kur uzlabojumi nav saistīti ar lielām finanšu investīcijām — galvenokārt nepieciešama **atbilstoša apmācība par konkrēto darbu**, skaidras procedūras un darbinieku iesaiste drošības kultūras veidošanā.

Smagi un letāli NG darbā

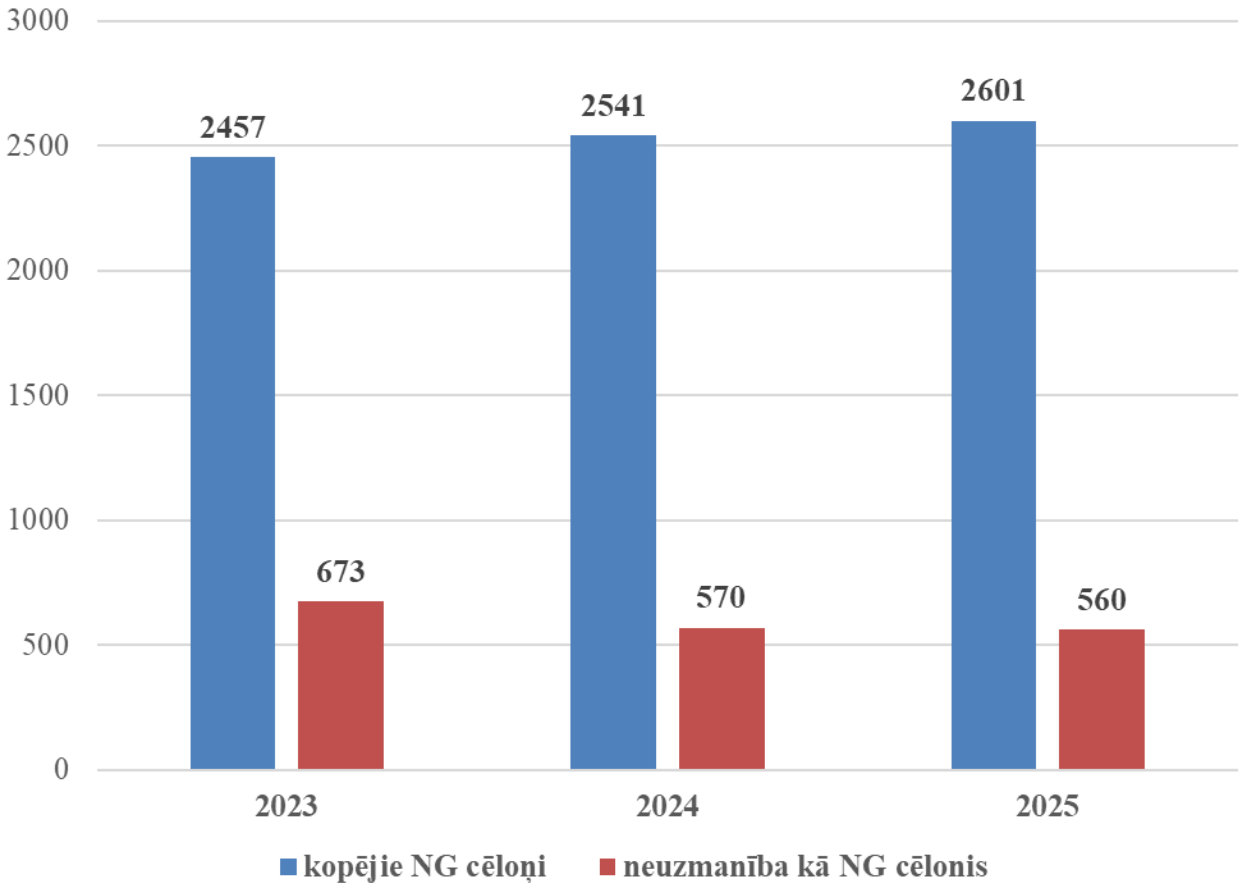

⚠ Profilaktiskie pasākumi, kas vērsti uz darbinieku uzvedību un organizatoriskiem procesiem, var būtiski samazināt nelaimes gadījumu skaitu bez nepieciešamības pēc lieliem ieguldījumiem.

Valsts darba inspekcija

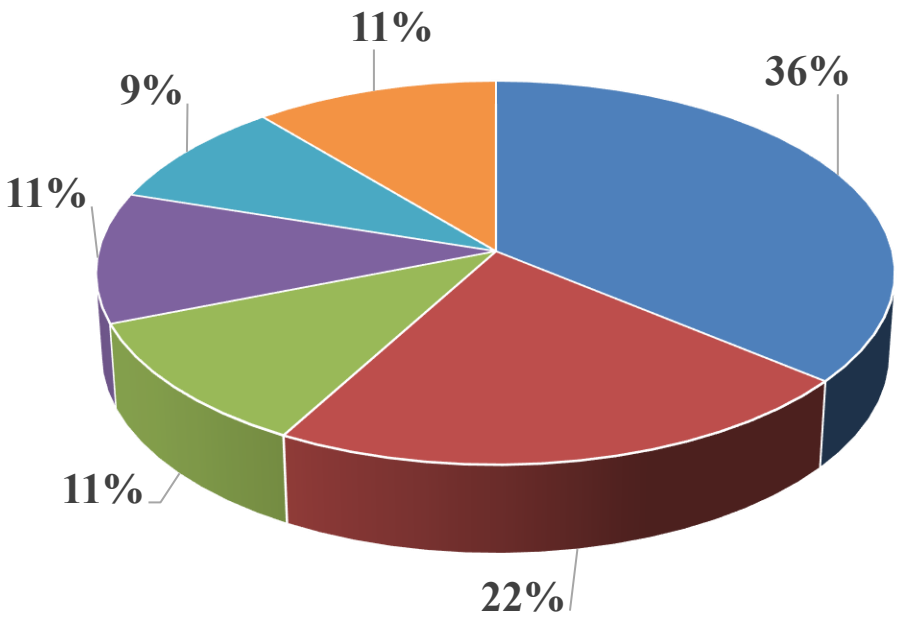
Neuzmanība kā nelaimes gadījuma cēlonis no kopējā nelaimes gadījumu cēloņu skaita

2025.g.-20%
2026.g.-15%
2027.g.-10%
2028.g.-8%;
2029.g.-5%

Valsts darba inspekcija

Nelaimes gadījumu biežākie traumēšanas faktori kopā par 2025.gadu

- horizontāla vai vertikāla sadursme ar stacionāru objektu
- kustībā esošu priekšmetu iedarbība
- ievilkšana, saspiešana
- saskare ar asu, smailu, raupju, nelīdzenu priekšmetu
- fiziskā vai garīgā spriedze, stress
- citi

Nelaimes gadījumu cietušie pēc dzimuma 2025. gadā

Statistika skaidri liecina par dzimumu nevienlīdzību nelaimes gadījumu sadalījumā — īpaši smagajos un letālajos gadījumos vīrieši ir nesamērīgi pārstāvēti.

66%

Vīrieši smagajos NG

Vairāk nekā divas trešdaļas smago nelaimes gadījumu skar vīriešus

84%

Vīrieši letālajos NG

Letālo nelaimes gadījumu upuru absolūtais vairākums ir vīrieši

34%

Sievietes smagajos NG

Sievietes sastāda mazākumu smago nelaimes gadījumu statistikā

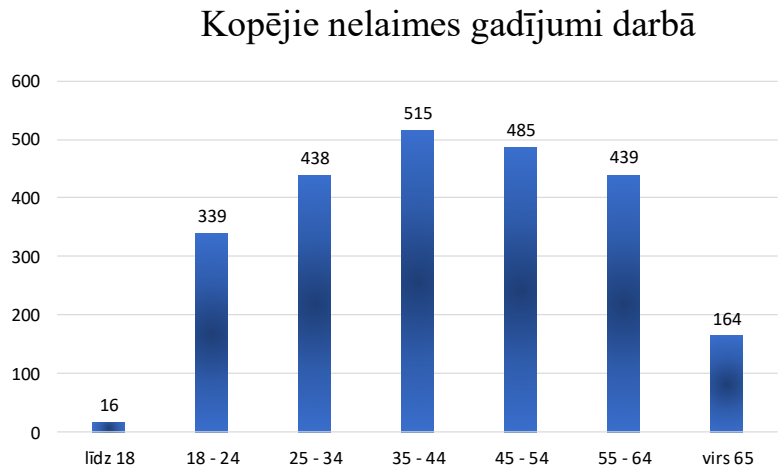
16%

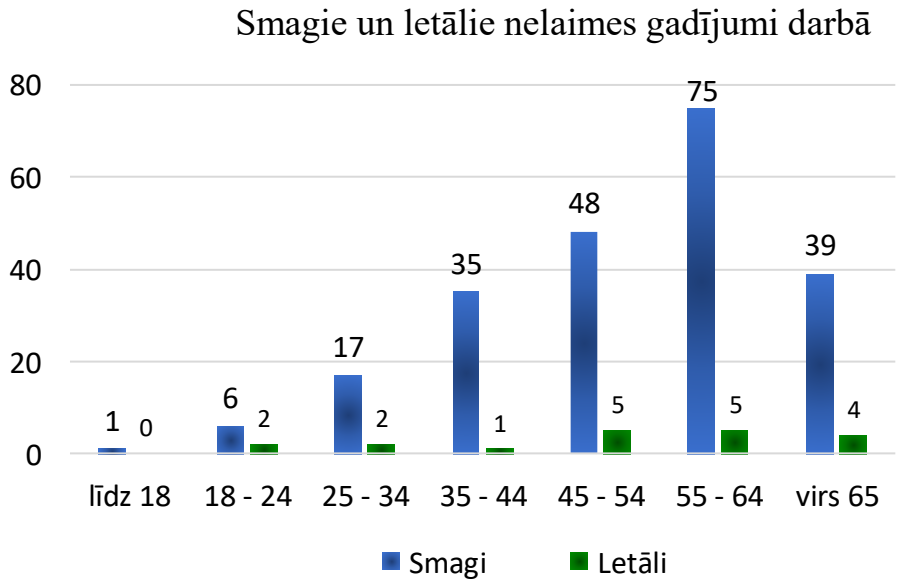
Sievietes letālajos NG

Sieviešu īpatsvars letālajos gadījumos ir ievērojami mazāks

Valsts darba inspekcija

NG cietušo sadalījums pēc vecuma 2025.gads

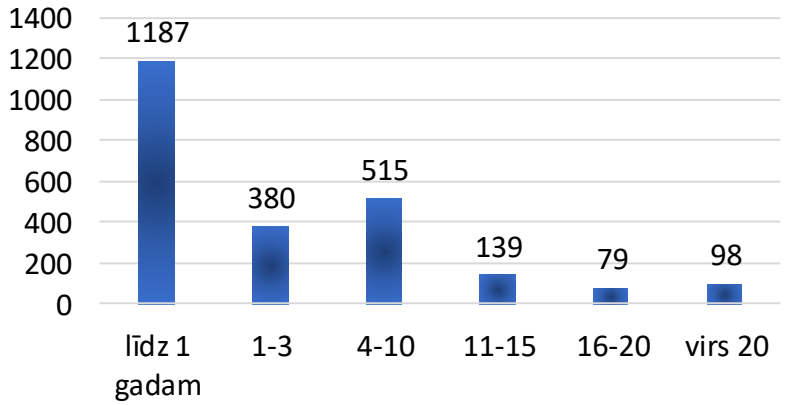

Visbiežāk smagie un **letālie** NG notiek ar dzīves pieredzes bagātākajiem darbiniekiem - vecuma grupā (45-64 gadi)

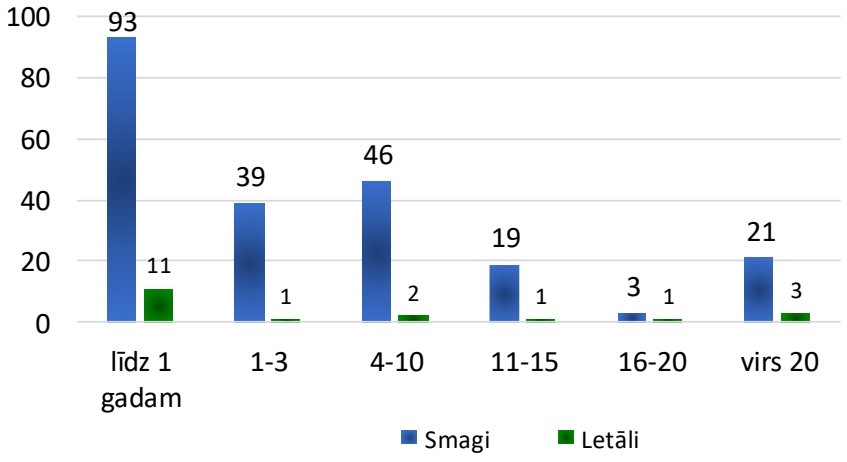
Valsts darba inspekcija

NG cietušo sadalījums pēc darba stāža amatā, kuru pildot noticis NG 2025.gadā

Kopējie nelaimes gadījumi darbā

Smagie un letālie nelaimes gadījumi darbā

Visbiežāk NG vai letālais un smagais NG darbā notiek ar darbiniekiem, kuru darba **stāžs** konkrētajā uzņēmumā/amatā ir **līdz 3 gadiem**

Letālā nelaimes gadījuma bojā gājušā portrets

Analīze atklāj raksturīgu profilu, kas palīdz mērķēt profilaktiskos pasākumus visneaizsargātākajās darbinieku grupās.

Demogrāfija

Vīrietis vecumā ap 50–60 gadiem. Šī vecuma grupa bieži vien ir pārliecināta par savu pieredzi, tomēr var novērot arī reaktivitātes samazināšanos un risku novērtēšanas kļūdas.

Nozares un profesijas

Visbiežāk skartās nozares ir **transports** un **būvniecība**. Raksturīgākās profesijas: kravas automobiļa vadītājs, būvstrādnieks un palīgstrādnieks.

Darba stāžs uzņēmumā

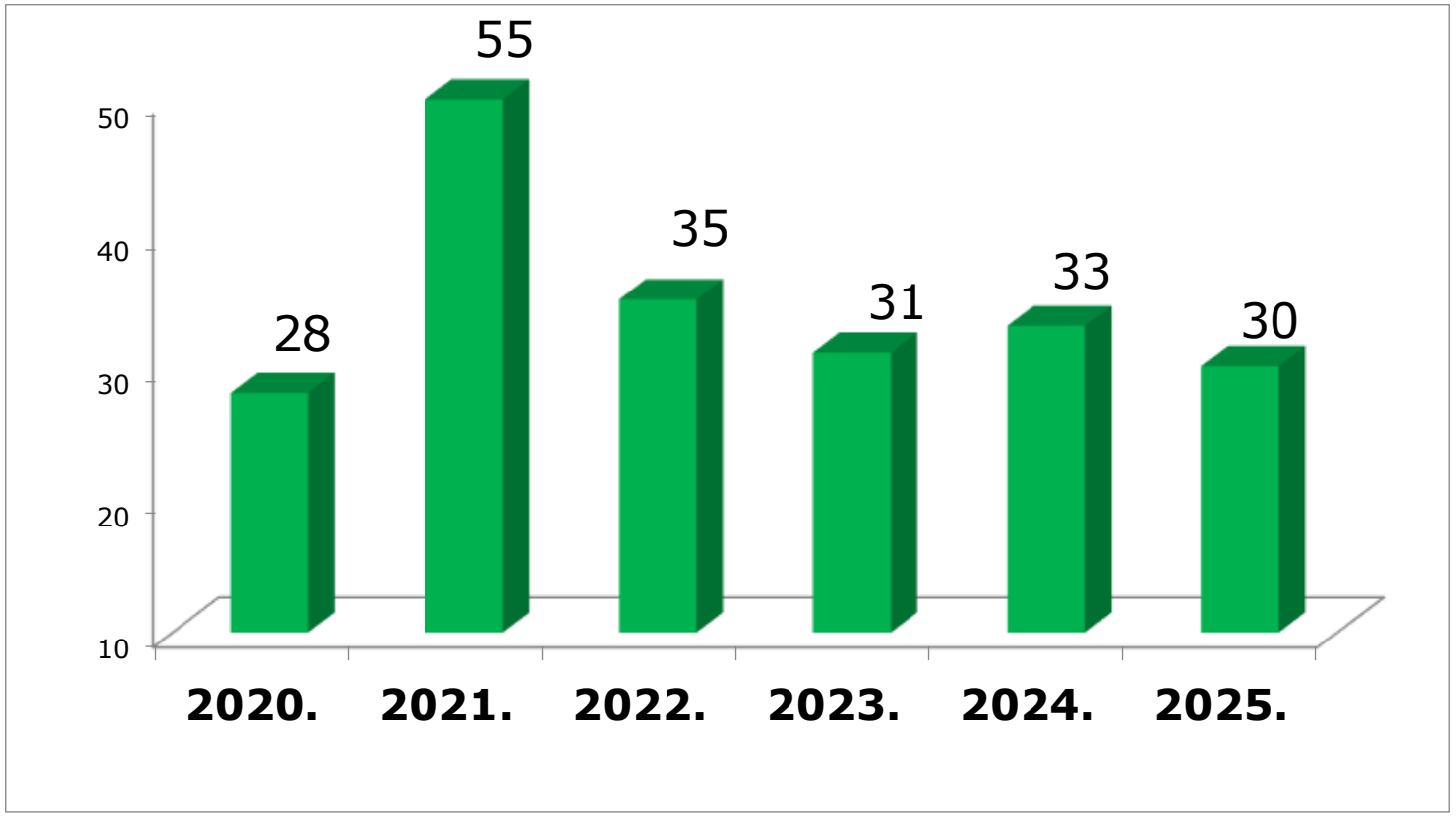
43 % gadījumu cietušais konkrētajā uzņēmumā bija strādājis **mazāk kā gadu** — tas norāda uz nepietiekamu ievadapmācību un darba vietas risku iepazīšanu.

Traumu veidi

Visbiežāk traumas gūtas **pakrišanas**, **krišanas no augstuma** un **sadursmes ar kustībā esošiem priekšmetiem**, tostarp transportlīdzekļiem, rezultātā.

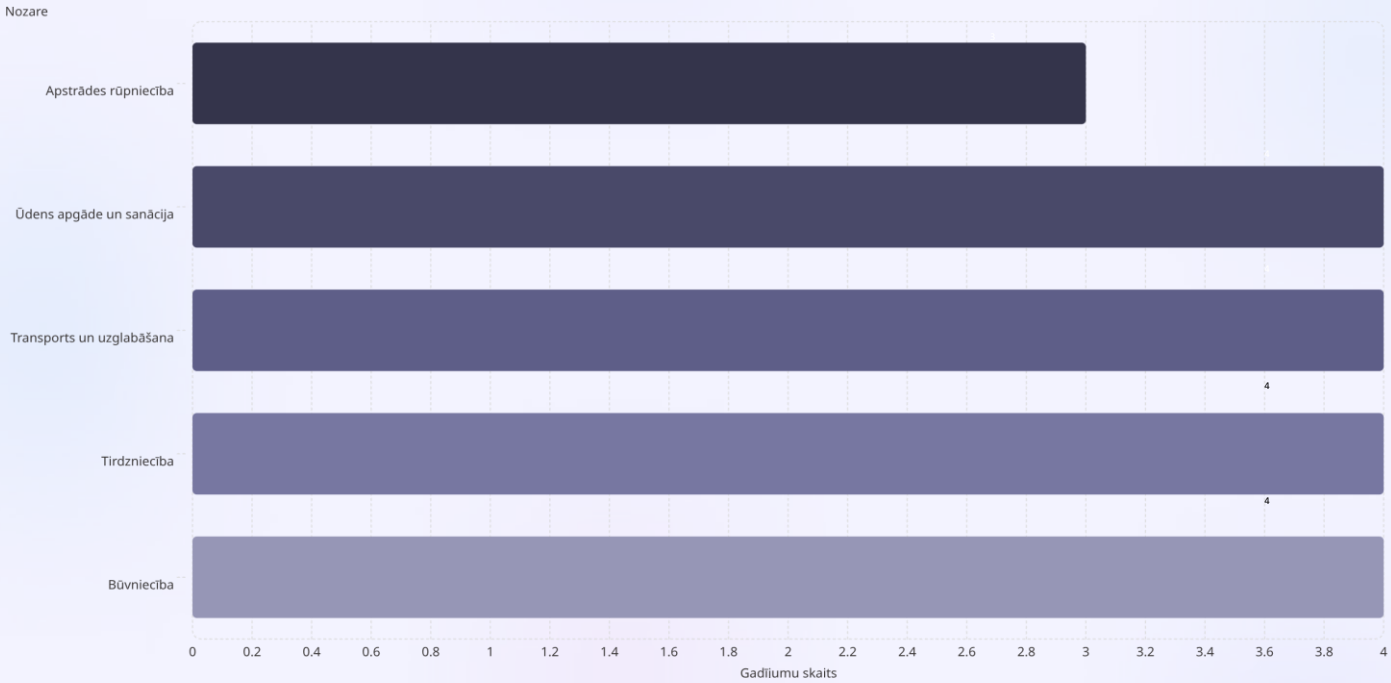
Valsts darba inspekcija

"Dabīgās" nāves gadījumu darba vietā skaita dinamika (2020.-2025.)

Top 5 nozares pēc "dabīgo nāvju" skaita

2025. gadā četras nozares uzrāda vienādi augstu gadījumu skaitu — pa 4 gadījumiem katrā. Kopā šīs piecas vadošās nozares veido vairāk nekā pusi no visiem reģistrētajiem gadījumiem.

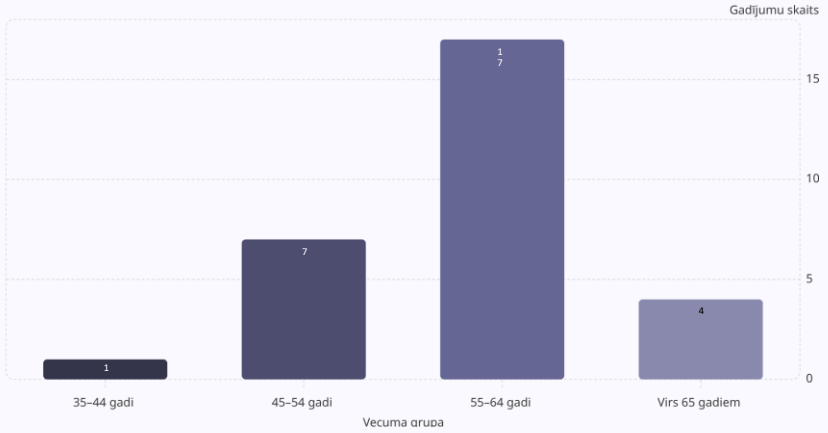
Pārējās nozarēs reģistrēti atsevišķi gadījumi: valsts pārvaldē — 2, veselības un sociālajā aprūpē — 2, lauksaimniecībā — 2, kā arī pa vienam gadījumam izglītībā, IKT nozarē, administratīvajos dienestos un mākslas/atpūtas jomā.

Vecuma grupas — "dabīgo nāvju" sadalījums

Galvenais secinājums

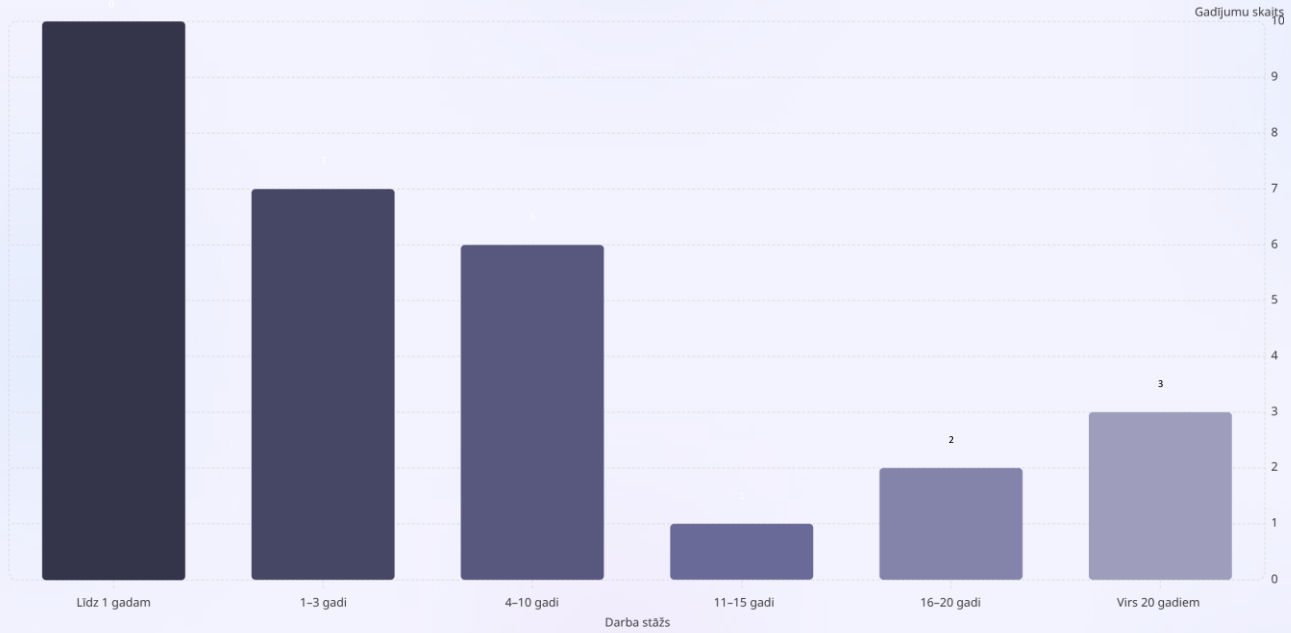
Visvairāk gadījumu — **17 no 29** — reģistrēti vecuma grupā **55–64 gadi**. Šī grupa veido **59%** no visiem gadījumiem, norādot uz būtisku riska pieaugumu pirmspensijas vecumā.

72% no visiem “dabīgā nāvē” bojāgājušajiem ir darbinieki vecumā no 55 gadiem un vairāk. Šo rādītāju kopā veido divas vecuma grupas: 55–64 gadi un 65 gadi un vairāk.

Darba stāžs — "dabīgo nāvju" sadalījums

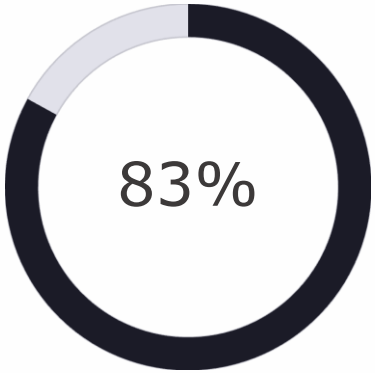
Dati liecina par paradoksu: visvairāk gadījumu reģistrēts darbiniekiem ar visīsāko stāžu. Iespējams, tas norāda uz nepietiekamu veselības stāvokļa izvērtēšanu darba uzsākšanas brīdī.

Darbiniekiem, kas bojā gāja pirmajā darba gadā, vidējais vecums bija 53 gadi — tas liecina, ka darbu uzsāka pieredzējuši, taču veselības ziņā neaizsargāti darbinieki.

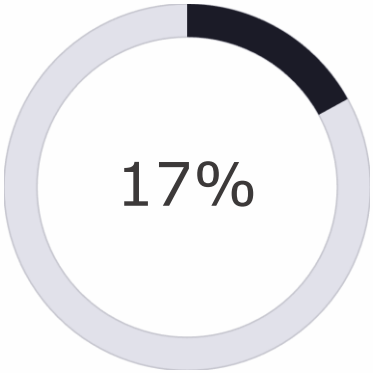
Obligātās veselības pārbaudes (OVP) veikšana

Dati par obligātās veselības pārbaudes veikšanu atklāj nozīmīgu atšķirību starp divām grupām. Lielākajai daļai bojā gājušo OVP bija veikta, tomēr katrs sestais gadījums norāda uz sistēmiskas uzraudzības trūkumu.

OVP bija veikta

Lielākajai daļai bojā gājušo obligātā veselības pārbaude bija veikta atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

OVP nebija veikta

Aptuveni katram sestajam bojā gājušajam obligātā veselības pārbaude nebija veikta — tas norāda uz iespējamiem darba devēja pienākumu pārkāpumiem.

⚠ 17% gadījumu, kuros OVP nebija veikta, var liecināt par darba devēja pienākumu neizpildi. Šis rādītājs jāizvērtē turpmākajā metodiskajā un juridiskajā darbā.

Profesiju grupas ar visbiežāk reģistrētiem gadījumiem

1. Iekārtu un mašīnu operatori

   9 NG — transportlīdzekļu vadītāji, transportiera operators, matrozis/motorists, mašīnists. Lielākā apdraudētā profesiju grupa.

2. Vienkāršās profesijas

   8 NG — apkopējs, preču izvietotājs, virtuves darbinieks, palīgstrādnieks. Bieži ar augstu fizisko slodzi.

3. Kvalificēti strādnieki un amatnieki

   5 NG — santehniķis, elektroatslēdznieks, betonētājs, mehāniķis. Darbs bieži notiek nestandarta apstākļos.

4. Pakalpojumu un tirdzniecības darbinieki

   4 NG — apsardzes darbinieks, pavārs, dežurants. Nereti strādā maiņu grafikā ar paaugstinātu stresu.

5. Vadītāji un vecākie speciālisti

   4 NG — tehniskais direktors, valdes loceklis, skolotājs. Augsta atbildība un garīgā slodze kā iespējami riska faktori.

"Dabīgās nāves" 2025. gadā — galvenie rādītāji

30

Izmeklēti gadījumi

27

Bojā gājuši vīrieši

Papildus 3 sievietes. Vīrieši veido lielāko daļu — aptuveni 90% no visiem gadījumiem.

58

Vidējais vecums

Bojā gājušo vidējais vecums.

Liecina par augstu riska koncentrāciju darba vidus vecuma grupā.

6.5

Vidējais stāžs (gadi)

Vidējais darba stāžs — 6 gadi 7 mēneši.

Bojā gājušajiem bija uzkrāta ievērojama darba pieredze.

Valsts darba inspekcija

Letāla nelaimes gadījuma darbā izmeklēšana

Valsts darba inspekcija

Nelaimes gadījuma apraksts (1.)

- NG darba notika 2024.gadā. Traktora vadītājs –cietušais kopā ar kolēģi Austri veica darbu ar SIA piederošā **riteņtraktora VALTRA T193h** (turpmāk - Riteņtraktors) un maināmās velkamās iekārtas JENZ HEM 360 Z ar uzstādītu šķeldotāju (turpmāk - **Šķeldotājs)** un manipulatoru PALMS 5.85 (turpmāk - **Hidromanipulators)**

- Austris ar Riteņtraktoru veica Šķeldotāja un Hidromanipulatora vadību, šķeldojot koksni, Cietušais savāca un sameta kaudzēs koka atgriezumus un zarus, lai Austris tos ar Hidromanipulatora palīdzību varētu savākt.

Valsts darba inspekcija

Riteņtraktors Valtra (1.), šķeldotājs (2.) un hidromanipulators (3.)

Valsts darba inspekcija

Nelaimes gadījuma apraksts (2.)

- Ap plkst. 14.00 Austris un Cietušais saņēma darba uzdevumu no valdes pr-ja (SIA vadītāja) citas cirsmas malā veikt šķeldošanas darbus.
- Darbu veikšanas laikā Austris informēja SIA vadītāju par tehniskām grūtībām ar Šķeldotāju, tika saņemta norāde doties atpakaļ uz uzņēmuma teritoriju veikt Šķeldotāja apkopes darbus, proti, **tika dots darba uzdevums:**
- izņemt no Šķeldotāja iepriekš papildus ieliktos nažus,
- nomainīt Šķeldotāja sietveida kurvi (turpmāk arī - Siets) uz smalkākas frakcijas Sietu (bija nolemts nākamajā dienā doties uz cirsmu, kur zaru šķeldošanai nepieciešama smalkāka frakcija).
- Ir dažāda izmēra gradācijas sieti.

Nelaimes gadījuma apraksts (3.)

- SIA teritorijā Austris un Cietušais ieradās apmēram ap plkst. 17.00. Austris kopā ar vadītāju veica Šķeldotāja nažu nomaiņu;
- šo darbu laikā Riteņtraktors atradās **izslēgtā stāvoklī**, Cietušais šajos darbos nepiedalījās.
- Pēc darbu pabeigšanas, SIA vadītājs nokāpa no Šķeldotāja aizmugures, savāca savus darba instrumentus un iegāja darbnīcā.
- Šajā brīdī Cietušais un Austris jau atradās uz Šķeldotāja priekšpuses, lai sagatavotos Šķeldotāja Sieta nomaiņai.
- Saskaņā ar SIA vadītāja un Austra paskaidrojumiem, sieta izcelšana no Šķeldotāja **notiek šķeldotāja sietu atslogojot (atskrūvējot), sietam pievienojot stropes kravas celšanai. Stropju otru galu iekabina Riteņtraktora Hidromanipulatora-baļķu satvērējā un ar tā palīdzību sietu izceļ ārā no šķeldotāja, iedarbinot Riteņtraktoru.**
- Austris paskaidrojumā norādīja, ka teicis Cietušajam, lai dodas uz Šķeldotāja aizmuguri, bet pats nokāpa no Šķeldotāja un devās uz Riteņtraktora kabīni, jo ir jāpaceļ Hidromanipulatora satvērējs un jāpietuvina Šķeldotāja Sietam.

Valsts darba inspekcija

Nelaimes gadījuma apraksts (4.)

- Cietušais no Šķeldotāja nenokāpa, bet turpināja darboties un pakāpās uz tā vēl augstāk.
- Austris iekāpa Riteņtraktora kabīnē, kur krēsls jau bija vērsts ar skatu uz Šķeldotāja pusi, un iedarbināja Riteņtraktoru un uzsāka celt Hidromanipulatora satvērējkausu uz augšu.
- Tā kā Hidromanipulatora paceltā "kāja" aizsegusi skatu, Austris neesot varējis redzēt Cietušo, kurš joprojām atradās uz Šķeldotāja.
- Videonovērošanas ierakstā redzams, ka divas sekundes pēc tam, kad tika celts Hidromanipulatora satvērējs, notika nelaimes gadījums - Cietušais tika ierauts Šķeldotājā.
- Viņš izslēdzis Riteņtraktora aizdedzi, paliecies uz sānu un redzējis Cietušo ierautu Šķeldotājā-izlēca no Riteņtraktora un steidzās uz Šķeldotāja aizmuguri, lai atbrīvotu Cietušo.

Valsts darba inspekcija

Izmeklēšanas gaita

- Kurzemes RVDI amatpersonas notikuma vietā ieradās notikuma dienā, iepazinās ar dokumentiem, kas atradās darba vietā, noskaidroja notikuma apstākļus utt.
- Objekts tika atkārtoti apsekots 2024. gada 14. jūnijā kopā ar ekspertiem, klāt esot Kurzemes reģionālās valsts darba inspekcijas amatpersonām un SIA pilnvarotajai personai.

Valsts darba inspekcija

NG izmeklēšanas procesā tika noskaidrots, ka:

- Cietušajam ievadapmācība ir veikta 06.08.2018.
- **instruktāža darba vietā par darbu, kuru pildot noticis nelaimes gadījums, nav veikta;**
- SIA darba vides riski ir novērtēti 01.08.2023.
- Cietušais par SIA darba vides riska faktoriem un darba aizsardzības pasākumiem informēts 02.08.2023.

- Cietušajam obligātā veselības pārbaude ir veikta 15.12.2023.
- Cietušajam tika konstatētas 0,21 promiles alkohola.
- Cietušajam narkotisko un psihotropo vielu pārbaude nav veikta.
- Darba aizsardzības sistēmu SIA organizē un darba aizsardzības speciālista pienākumus veic darba aizsardzības kompetentais speciālists (darba līgums).

Valsts darba inspekcija

NG izmeklēšanas procesā tika noskaidrots, ka

- SIA izstrādātas 49 instrukcijas;
- cietušajam atkārtotā instruktāža veikta 02.08.2023. par 14 darba aizsardzības instrukcijām (turpmāk - DAI);
- Austrim atkārtotā instruktāža veikta 02.08.2023. par 15 DAI.
- Saskaņā ar darba līgumu cietušais pieņemts darbā par traktora vadītāju;
- Cietušais nav iepazīstināts ar DAI Nr. 31 **"Veicot darbus ar koksnes šķeldošanas iekārtu"** un DAI Nr. 39 **"Iekārtu remonta un apkopes darbiem"**, kaut gan faktiski veica darbu ar Šķeldotāju, kā arī veica tā apkopes darbus.
- Savukārt Austris pieņemts darbā par drupināšanas iekārtu operatoru, nav iepazīstināts ar DAI Nr. 36 "**Traktortehnikas vadītājam"** un DAI Nr. 39 "**Iekārtu remonta un apkopes darbiem**", taču faktiski veica darbu kā traktora vadītājs.

Valsts darba inspekcija

NG izmeklēšanas procesā tika noskaidrots (Apmācība)1

- Izmeklēšanas gaitā tika noskaidrots, ka ne Cietušais, ne Austris nebija apmācīti ar drošiem darba paņēmieniem un metodēm, kas attiecas uz šķeldotāja sietveida kurvja nomaiņu – par darbu, kuru veicot notika NG.
- Tika secināts, ka uzņēmums nemaz nav paredzējis un izstrādājis drošas darba metodes šāda darba veikšanai.
- Tādējādi uzņēmums nav ievērojis MK 10.08.2010. noteikumu Nr. 749 "Apmācības kārtība darba aizsardzības jautājumos" 15. punkts: "Instruktāžā nodarbināto iepazīstina ar veicamo darbu, darba devēja apstiprinātajām instrukcijām un darba aizsardzības prasībām atbilstoši konkrētā darba veidam vai profesijai attiecīgajā darba vietā, praktiski parādot drošus darba paņēmienus un metodes un, ja nepieciešams, izmantojot uzskaites līdzekļus."

Valsts darba inspekcija

NG izmeklēšanas procesā tika noskaidrots (Apmācība)2

- 02.08.2023. cietušais un Austris ir saņēmuši apmācību Apmācības programmai: "Par darba aprīkojuma drošu ekspluatāciju un apkopi", kur 3.2.p. norādīts: "Darba aprīkojuma tehnisko apkopi (uzturēšanu) veic tad, kad aprīkojuma ir izslēgts un atvienots no enerģijas avota.
- SIA darba aizsardzības dokumentos nav ietverta skaidri saprotama **informācija par drošiem darba paņēmieniem un metodēm, kā un kādā secībā veicami droši Šķeldotāja apkopes darbi, proti, Šķeldotāja sietveida kurvja nomaiņa, t.sk. sietveida kurvja izcelšana no Šķeldotāja, neieslēdzot Riteņtraktoru un Hidromanipulatoru.**

Valsts darba inspekcija

NG izmeklēšanas procesā tika noskaidrots (Apmācība)3

- Cietušajam un Austrim 18.08.2018. izsniegti sertifikāti par "Darbam ar traktortehniku VALTRA un šķeldotāju JENZ HEM 360 Z, saskaņā ar lietošanas rokasgrāmatām" apmācību, kā arī atestācijas protokoli par Hidrauliskā manipulatora apguvi;

- Savā 03.07.2024. paskaidrojumā Austris norāda, ka neatceras, **ka viņš būtu** apmācīts tieši Šķeldotāja sietveida kurvja nomaiņai.

Valsts darba inspekcija

NG iesaistītā darba aprīkojuma darbības sarežģītība-Ekspertīze ar 2 ekspertiem

Ekspertīzes uzdevums:

Izvērtēt darba aprīkojuma – riteņtraktora VALTRA T193H un šķeldotāja atbilstību normatīvo aktu prasībām, noteikt kādu normatīvo aktu prasības ir pārkāptas, kuru neievērošanas rezultātā notika nelaimes gadījums?

Valsts darba inspekcija

NG izmeklēšanas procesā tika noskaidrots (ekspertīzē konstatētais)1:

- Šķeldotāja sieta nomaiņa netika veikta saskaņā ar ražotāja drošības prasībām-sieta kurvis ir jāizceļ, taču to nedrīkstēja veikt, iedarbinot Riteņtraktoru;

- Traktortehnikas vadītājam bija jāpārliecinās, ka Hidromanipulatora ar baļķu satvērēju darbības zonā nav cilvēku;

Valsts darba inspekcija

NG izmeklēšanas procesā tika noskaidrots (ekspertīzē konstatētais)2:

Kādas darbības traktortehnikas vadītājam jāveic, ja Riteņtraktors ar Šķeldotāju ir izslēgtā stāvoklī, bet ir nepieciešams iedarbināt Šķeldotāja rulli?

***Atbilde*:** Traktortehnikas vadītājam jāpārliecinās, ka Šķeldotāja tuvumā nav cilvēku, jāpārliecinās, ka riteņtraktorā jūgvārpstas ātruma vadības svira ir neitrālajā stāvoklī.

Valsts darba inspekcija

NG izmeklēšanas procesā tika noskaidrots (ekspertīzē konstatētais)3

Vai Riteņtraktorā esošais palaišanas mehānisms, kas iedarbina Šķeldotāju, bija tehniskā kārtībā?

***Atbilde*:** Riteņtraktorā esošais palaišanas mehānisms, kas iedarbina Šķeldotāju, apskates brīdī bija tehniskā kārtībā.

Valsts darba inspekcija

NG izmeklēšanas procesā tika noskaidrots (ekspertīzē konstatētais)4

Vai koksnes Šķeldotāja ruļļa palaišanas pogas izvietojums Riteņtraktorā ir tāds, ka to iespējams palaist nejauši?

***Atbilde*:** Šķeldotāja ruļļa palaišanas pogas izvietojums Riteņtraktorā ir tāds, ka to **nav iespējams palaist nejauši.**

Valsts darba inspekcija

NG izmeklēšanas procesā tika noskaidrots (ekspertīzē konstatētais)5

Vai ir iespējama situācija, ja ar aizdedzes slēdzi tiek iedarbināts Riteņtraktors, tad automātiski sāk darboties Riteņtraktoram pievienotais Šķeldotājs, piemēram, gadījumā, ja iepriekšējā Šķeldotāja lietošanas reizē tas netika atsevišķi izslēgts?

***Atbilde*:** Ja iepriekšējā Šķeldotāja lietošanas reizē tas netika atsevišķi izslēgts ar aizdedzes slēdzi iedarbinot Riteņtraktoru nav iespējama situācija ka automātiski sāk darboties Riteņtraktoram pievienotais Šķeldotājs.

Valsts darba inspekcija

Izmeklēšanas procesā tika noskaidrots NG cēlonis:

Neapmierinoša darbinieku instruēšana un apmācība.

Drošu darba paņēmienu un metožu neesamība, neizstrādāšana Šķeldotāja sietveida kurvja nomaiņai.

Valsts darba inspekcija

Cēlonis – drošu darba paņēmienu un metožu neesība šķeldotāja sietveida kurvja nomaiņai

SIA NG aktu apstrīdēja, jo:

- nepiekrita, ka Cietušajam un Austrim nav veikta apmācība darba aizsardzībā par darbu, kuru tie veica nelaimes gadījuma brīdī
- netika ņemts vērā, ka Cietušā asinīs konstatētas 0,21 promiles etilspirta
- SIA valdes locekļa sniegtie paskaidrojumi nav tiesiski iegūti, jo viņš netika informēts par to, ka paskaidrojums tiks ierakstīts audio formā

Valsts darba inspekcija

VDI NG aktu atstāja negrozītu, jo:

- netika iegūti pierādījumi, no kuriem varētu secināt, ka Cietušā rīcību būtu ietekmējusi tā asinīs esošā alkohola koncentrācija, līdz ar ko nav pamata apgalvojumam, ka Cietušā nāve ir tiešā cēloņsakarībā ar to, ka viņa asinīs konstatēta etilspirta koncentrācija - 0,21 promile

Valsts darba inspekcija

- Cietušajam ir veikta ievadapmācība un viņš ir iepazīstināts ar virkni SIA darba aizsardzības instrukciju;
- Lietā iegūtā informācija – paskaidrojumi un dokumenti (instrukcijas, rokasgrāmatas) apliecināja, ka citas metodes, kā veikt sieta nomaiņu, lai tajā neiesaistītu riteņtraktora vadību, SIA nav pielietotas un paredzētas;
- Notiekot nelaimes gadījumam darbā, jautājums par apmācībām un aktā atspoguļotā informācija vērtējama šauri – vērtējot, vai darbinieks ir apmācīts tieši par to darbu, ko veica nelaimes gadījuma brīdī.

Valsts darba inspekcija

VDI lēmumu SIA pārsūdzēja tiesā

Galvenie argumenti:

- Cietušajam asinīs konstatēts etilspirts 0,21 promile, līdz ar ko Cietušā atrašanās alkohola reibumā ir nelaimes gadījuma darbā cēlonis;
- VDI izmeklēšanas gaitā ir vērtējusi tikai paskaidrojumus un ekspertīzi, nav pieprasījusi SIA papildu informāciju;
- VDI nav lūgusi ārstu komisijai izskatīt izmeklēšanas materiālus un sniegt atzinumu (MK noteikumu Nr. 950 62.3.2. apakšpunkts);
- Cietušais bija apmācīts darbam, ko tas veica nelaimes gadījuma darbā brīdī;

Valsts darba inspekcija

Pirmās instances tiesa noraidīja SIA pieteikumu

- pievienojās VDI secinājumam, ka, ņemot vērā, ka šķeldotāja rokasgrāmatā nav ietverta informācija par to, ar ko un kādā veidā sietveida kurvis droši izceļams no šķeldotāja, izsniegtie sertifikāti neapliecina SIA darbinieku zināšanas drošā sietveida kurvja nomaiņā;
- ja darbinieki būtu apmācīti, tad, saskaņā ar rokasgrāmatā iekļauto informāciju viņiem bija jāzina, ka sietveida kurvi nedrīkst celt, iedarbinot riteņtraktoru un sietu izceļot ar baļķu satvērēju.

Valsts darba inspekcija

Pirmās instances tiesa noraidīja SIA pieteikumu

- nozīme ir ne tikai konstatētajam etilspirta daudzumam Cietušā asinīs, bet arī tam, vai Cietušajam ir vai nav alkohola lietošanas klīniskās pazīmes. No lietā iegūtajiem paskaidrojumiem nav secināms, ka Cietušajam pirms nelaimes gadījuma darbā bija alkohola ietekmē izmainīta uzvedība, kas likumsakarīgi varētu liecināt par to, ka Cietušais nespēj veikt savus darba pienākumus, apzināties savas darbības vai rīcību un to sekas. Līdz ar to nav konstatējama cēloņsakarība ar alkoholisko vielu vai to produktu lietošanu.

Valsts darba inspekcija

SIA iesniedza apelācijas sūdzību par pirmās instances tiesas spriedumu

Būtiskākie argumenti:

- apstāklis, ka Cietušais neklausīja Austri un nenokāpa no šķeldotāja, liecina par viņa atrašanos alkohola reibumā un lietotā alkohola ietekmi uz viņu;
- tiesa nav vērtējusi Cietušajam un Austrim veiktās apmācības saturu (dokumentu, kurā iekļauta apmācību programma, SIA iesniedza tikai tiesā, pamatojot ar to, ka VDI šādu informāciju tai neprasīja).

Valsts darba inspekcija

Administratīvā apgabaltiesa:

- nepiekrita SIA argumentam, ka Cietušais bija instruēts un apmācīts darbam, kuru veica nelaimes gadījuma brīdī;
- apmācību sertifikāti neapliecina, ka Cietušais un Austris ir iepazīstināti ar drošām darba metodēm konkrētā darba veikšanai;
- SIA ne pirmās instances tiesai, ne apelācijas sūdzībā nav norādījusi, kurā SIA dokumentā, vai/un šķeldotāja lietotāja rokasgrāmatā vai apmācības programmā ir noteiktas drošas darba metodes;

Administratīvā apgabaltiesa noraidīja SIA pieteikumu par VDI lēmuma atcelšanu. Apgabaltiesas spriedums vēl nav stājies spēkā.

Valsts darba inspekcija

Nelaimes gadījumi Eiropas Savienībā

Vārds uzvārds, amata nosaukums, kontaktinformācija

22.10.26., Rīga

Valsts darba inspekcija

1. RUMĀNIJA

- Augļu un dārzeņu pārstrādes komercsabiedrība
- 33 stiklašķiedras tvertnes ir iegremdētas zemē un betonētas
- Katrai tvertnei ir viena vai divas ventilācijas atveres
- Pirms jebkādu darbību uzsākšanas tvertni jāatstāj ar atvērtu vāku vismaz uz 30 minūtēm, lai tā izvēdinātos

Valsts darba inspekcija

NELAIMES GADĪJUMA APRAKSTS

- Tvertne ir 4,5 m dziļa, un tajā bija ievietoti svaigi kāposti (neapstrādāti) līdz 2 m augstumam, lai vēlāk to piepildītu pilnu.
- Nelaimes gadījuma dienā viens no darbiniekiem atvēra tvertni, lai to vēdinātu
- Aptuveni pēc 10 minūtēm kopā ar otru darbinieku bez uzraudzības iekāpa tvertnē, lai sāktu to pildīt ar kāpostiem
- No liecībām izriet, ka tūlīt pēc iekāpšanas tvertnē abi darbinieki nokrita uz kāpostiem
- Trešais darbinieks, gribēdams sniegt palīdzību un nokāpjot pa kāpnēm līdz pusei, arī nokrita uz kāpostiem šajā tvertnē
- Pēc glābšanas operācijas viens darbinieks tika atrasts miris darba vietā, bet pārējie divi tika nogādāti slimnīcā. Vēlāk viens no viņiem slimnīcā nomira

Valsts darba inspekcija

NELAIMES GADĪJUMA CĒLOŅI

- Nepietiekama ventilācija un aerācija skābēšanas tvertnē, kurā uzkrājās fermentācijas gāzes, kas rodas kāpostu dabiskās fermentācijas procesā.
- Darbinieku iekāpšana skābēšanas tvertnē bez darba vietas vadītāja uzraudzības un bez iepriekšējas skābekļa un citu gāzu koncentrācijas pārbaudes darba vietā.
- Katram darbiniekam netika nodrošināta pietiekama un atbilstoša **apmācība** darba drošības un veselības aizsardzības jomā.
- Darba devējs nenodrošināja darbiniekiem atbilstošus individuālos aizsardzības līdzekļus.
- Trīs darbiniekiem, kas bija tieši iesaistīti negadījumā, kā arī trim personām, kas atradās objektā, nebija **legālas nodarbinātības statuss.**

Valsts darba inspekcija

SECINĀJUMI UN PREVENTĪVIE PASĀKUMI

- Darba devējs nodrošinās atbilstošu ventilāciju kāpostu skābēšanas tvertnēs, pirms darbinieki iegūst piekļuvi tām.
- Darba devējs nodrošinās darbinieku uzraudzību, kad tie atrodas skābēšanas tvertnēs, uzraudzību veiks darba vietas vadītājs vai citas norīkotas un atbildīgas personas.
- Darba devējs nodrošinās katram darbiniekam pietiekamu un atbilstošu apmācību darba drošības un veselības aizsardzības jomā.
- Darba devējs nodrošinās darbiniekus ar piemērotiem individuālajiem aizsardzības līdzekļiem.
- Darba inspektori pastiprinās pārbaudes darba drošības un veselības aizsardzības jomā uzņēmumos, kas nodarbojas ar augļu un dārzeņu pārstrādi un konservēšanu, kur var rasties risks saindēties ar fermentācijas gāzēm.

Valsts darba inspekcija

2. SLOVĀKIJA

- Putnkopības uzņēmuma cehs ar olu konveijeru ANACONDA.
- Olu konveijers ir daļa no sešu līmeņu putnkopības sistēmas.
- Negadījums notika bez lieciniekiem un bez video kameru ierakstiem.
- Netika konstatēts, ka cietusī darbiniece būtu pārkāpusi savus pienākumus vai neievērojusi noteikto darba kārtību, jo viņas klātbūtne konkrētajā darba zonā bija nepieciešama.

Valsts darba inspekcija

NELAIMES GADĪJUMA APRAKSTS

- Putnkopības darbiniece/apkopēja veica savus pienākumus 1. zālē: uzraudzīja ANACONDA konveijera darbību; veica vizuālu konveijera lentu pārbaudi; pārvietojās pa zāli olu savākšanas laikā; veica barības padeves apturēšanas kontroli utml.
- Konveijera stiprinājuma skrūve ar uzgriezni rotējošās piedziņas vārpstas savienojuma vietā bija izvirzīta no virsmas līdz 10 mm uz augšu.
- Izvirzīta stiprinājuma skrūve ar uzgriezni aizķēra darbinieces darba apģērbu.

Valsts darba inspekcija

NELAIMES GADĪJUMA APRAKSTS

- Rotējošās vārpstas izvirzītā skrūve aizķēra un uzvija apģērbu un daļu arī darbinieces ķermeņa.
- Darbiniece tika ievilkta un iespiesta 7 cm platā spraugā starp rotējošās vārpstas apakšējo malu un olu konveijeru.
- Darbiniece guva smagu darba traumu, kas izraisīja nāvi

Valsts darba inspekcija

NELAIMES GADĪJUMA CĒLOŅI

- Iekārtas, kura ir nedrošā tehniskā stāvoklī, ekspluatācija.
- Nepietiekams riska novērtējums saistībā ar mehāniskajiem apdraudējumiem, kas saistīti ar rotējošām iekārtas daļām.
- Saskaņā ar ražotāja tehniskajām prasībām iekārtu ar konveijera lentes rotējošu piedziņas vārpstu jāaprīko ar pazeminātu galvu skrūvēm vai kniedēm. Tomēr vārpstas savienojuma vietā skrūve ar uzgriezni bija izvirzīta līdz 10 mm no virsmas. Šajā vietā vārpstu, saskaņā ar ražotāja specifikācijām, bija jāaprīko ar pazemināta galvas skrūvēm vai kniedēm.

Valsts darba inspekcija

SECINĀJUMI UN PREVENTĪVIE PASĀKUMI

- Darba devējam jāveic nepieciešamo apkopi un remontu, lai iekārta lietošanas laikā vienmēr atbilstu minimālajām drošības prasībām, tostarp ražotāja noteiktai tehniskai specifikācijai
- Nodrošināt darbiniekiem drošu piekļuvi un drošību visās zonās ražošanas, regulēšanas un apkopes laikā uz konkrētās iekārtas.
- Nelieli mehāniski defekti (piemēram, izvirzīts skrūves gals) var radīt nopietnus apdraudējumus, ja tie netiek identificēti un novērsti. Tehniskā atbilstība un profilaktiskā apkope ir ļoti svarīga, lai nodrošinātu drošu mašīnu darbību.

Valsts darba inspekcija

3.ZVIEDRIJA

Valsts darba inspekcija

NELAIMES GADĪJUMA CĒLOŅI

- Nepietiekoša aizsardzība pret krišanu no augstuma
- Nepietiekoši nostiprināta paceļamā krava ar lielu virsmu (izolācijas plāksnes)
- Jumta siltināšanas darbiem netika veikts atbilstošs riska novērtējums, jo netika ņemti vērā laika apstākļi – pastiprinātas vēja brāzmas
- Savstarpējā komunikācijā netika izmantoti tehniskie saziņas līdzekļi (darbinieki un kravas celtņa operators)
- Aizsargmargas tika uzstādītas uz pašas jumta malas, nevis 30 cm tālāk jumta segumā, kā to nosaka normatīvie akti.

Valsts darba inspekcija

PREVENTĪVIE PASĀKUMI UN SECINĀJUMI

- Aizsargmargām uz jumta jābūt ar pamatni, vidējo un augšējo margu, un tām jābūt vismaz vienu metru augstām.
- Izvietojot būvniecības izstrādājumus un citus materiālus uz jumtiem vai citās augstās vietās, jāņem vērā iespējamā vēja ietekme.
- Kritiena aizsardzības ierīcēm jābūt piemērotām slodzei, kurai tās var tikt pakļautas.
- Ja darba vides riski ir būtiski, tad jābūt rakstiskām darba instrukcijām.
- Darba devējam ir jāīsteno nepieciešamie preventīvie pasākumi, lai novērstu nelaimes gadījumus darbā.

Valsts darba inspekcija

4.Incidents Lielbritānijā

Lauku mājas renovācijas darbi.

Veselības un drošības iestādes (HSE) inspektori (2) veica pārbaudi, jo pamanīja nedrošu darbu uz jumta – divi cilvēki kāpa uz jumta no ekskavatora kausa.

Objektā bija apmēram 10 strādnieki.

Valsts darba inspekcija

Incidenta apraksts

- Darbu vadītājs stāstīja inspektoriem, ka ir lauku mājas īpašnieks un strādnieki nav algoti darbinieki, bet gan radinieki un draugi.
- Darbu vadītājs neļāva inspektoriem pārbaudīt objektu un izteica vardarbības draudus, kā rezultātā inspektori pārtrauca pārbaudi.
- Inspektori atgriezās objektā vēlreiz pēc nedēļas ar policijas darbiniekiem, bet darbu vadītājs joprojām atteicās identificēt sevi un sadarboties.
- Darbu vadītājs neļāva strādniekiem sarunāties ar inspektoriem, tikai apstiprināt, ka ir viņa radinieki un draugi.
- Atkārtoti teica inspektoriem, ka viņiem nav tiesību veikt pārbaudi un ka viņiem jāatstāj objekts. Turklāt atbildēja arī ar trim rupjiem e-pastiem, kuros teica: „Es neizpildīšu jūsu prasības”.
- Darbu vadītājs divas reizes neieradās tiesā. Trešajā reizē tika atzīts par vainīgu par apzinātu atteikšanos sadarboties, lietu tiesā izskatot bez viņa piedalīšanās.

Valsts darba inspekcija

Incidenta apraksts

- Definīcija (Lielbritānijā) ar darbu saistīta **vardarbība** – «jebkurš incidents, kurā persona tiek aizskarta, apdraudēta vai tai uzbrūk apstākļos, kas saistīti ar viņa darbu».
- Tas var ietvert verbālu aizskaršanu vai draudus, tostarp klātienē, tiešsaistē un pa tālruni, kā arī fiziskus uzbrukumus. Tas var ietvert vardarbību no sabiedrības locekļiem, klientiem, pacientiem, pakalpojumu lietotājiem un studentiem pret personu darbā
- Tiesa piesprieda darbu vadītājam naudas sodu 3000 sterliņu mārciņu apmērā, kā arī pilnībā segt izdevumus 6450 sterliņu mārciņu apmērā un samaksāt inspektoram morālo kompensāciju papildu 1200 sterliņu mārciņu apmērā.

Valsts darba inspekcija

Paldies!